

N. Blašković, Pala Sv. Paulina između Sv. Katarine i Sv. Jeronima, Sinj, franjevačka crkva
N. Blašković, Altarpiece representing Saint Paulinus between St. Catherine and St. Jerome, Sinj, Franciscan church

Kruno Prijatelj

Redovni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Dvije oltarne pale slikara N. Blaškovića

Izvorni znanstveni rad – Original scientific paper

predan 6. 11. 1997.

U XXV. svesku Zbornika »Kačić«, posvećenom jubileju franjevačkog povjesničara fra Karla Jurišića, objelodanio sam palu *Sv. Paulin između Sv. Jeronima i Sv. Katarine* u franjevačkoj crkvi u Sinju, naslikanu 1803. god., po narudžbi fra Josipa Glumčevića, u znak zahvalnosti za čudo tog sveca koji je spasio te godine žito u Sinjskom polju. Pala je signirana: N. Blascovich pinxit Signo. Sv. Paulin je prikazan u biskupskom ruhu u mitri i pluvijalu i blagoslivlje držeći u ruci biskupski štap. Pred svecem je veliko brončano zvono na podu, a maleno zvonce leti s oblaka. Na gornjem dijelu slike je anđeo, u prikazu kojega se osjećaju izraziti odjeci klasicizma. Uz druga dva sveca su njihovi atributi: mlinski kotač uz Sv. Katarinu, te lav uz Sv. Jerolima koji se kamenom udara u prsa, te zvono, simbol sveca, koji je središnji lik pale. Sv. Paulin rođen je u Bordeauxu u Galiji oko 353–355. god., živio je u Galiji i Kampaniji, umro je 431. godine.

Donoseći tu prvu poznatu sliku N. Blaškovića u sinjskoj crkvi, nisam poznao drugu palu ovog autora kojeg možemo smatrati jednim od prvih »naivaca« u Dalmaciji; prije njega u tu kategoriju u Dalmaciji možemo uvrstiti i Antuna Barača Splićanina, koji je diljem Dalmacije slikao pejzaže, narodne običaje i pojedine zanimljive događaje s kraja XVIII. i početka XIX. stoljeća.

Druga Blaškovićeva signirana pala u Dalmaciji nalazi se u župnoj crkvi u Zlarinu i prikazuje Sv. Nikolu s raskošno ukrašenom mitrom i pluvijalom dok blagoslivlje držeći u ruci biskupski štap. Lijevo od sveca je anđeo s trima jabukama, atributom koji je za njega karakterističan. I taj anđeo poput anđela nad Sv. Paulinom odaje stanovite neoklasične crte. U pozadini sveca je oblačno olujno nebo a desno je prikazana lađa na uzburkanom moru. Sliku je autor potpisao: P. N. Blascovich dilettante pinxit. Impostacija Sv. Paulina i Sv. Nikole vrlo su slične, očitujući stanovitu težnju stilizaciji i simetriji, te sklonosti za pučkom monumentalnošću, kao i diskretni smisao za kolorit i dekorativnost za vanjske efekte.

Zlarinsku je palu prvi spomenuo don K. Stošić u knjizi *Sela šibenskog kotara*, uz strogu karakterizaciju »slika nema umjetničke vrijednosti« i uz napomenu da je istu dala izraditi bratovština Sv. Nikole, zaštitnika pomoraca »procurante Gaspare Manos«. Umjetnikov je potpis zanimljiv, jer ga karakterizira »dilettante«, a to bi potvrdilo i moju pretpostavku da je bio amater, odnosno da nije imao redovito slikarsko školovanje. Stošić navodi da se u zlarinskom župnom uredu nalaze računi bratovštine iz 1705 – 1805. god., a ta bi činjenica govorila da je pala u Zlarinu suvremena onoj u Sinju i da je naslikana po svojoj prilici kao zahvala za neko svečevo čudo u spašavanju pomoraca od olujnog nevremena, o čemu govori i prikaz lađe s putnicima na uzburkanim valovima desno od lika sveca. Zanimljivo je da je 1805. god. u istoj zlarinskoj župnoj crkvi kipar Domenico Focazzi iz Ancone podigao monumentalni klasicistički glavni oltar koji bi govorio o bogatstvu zlarinske crkve početkom XIX. stoljeća.

Zlarinskoj se pali Sv. Nikole ne može osporiti stanovita umjetnička vrijednost, jer stanovit diskretni likovni kvalitet pokazuje pejzaž s plavim brdima u pozadini, oblačno tamno-sivo nebo, vješto slikani svečev pluvijal s vezenim svetačkim likovima i raskošna, zlatom ukrašena svečeva mitra.

Sažetak

U ovoj se radnji obrađuju dvije oltarne pale slikara N. Blaškovića: pala Sv. Paulina između Sv. Katarine i Sv. Jeronima u franjevačkoj crkvi u Sinju, naslikana 1803. god., kao zahvala ovom inače rijetkom svecu koji je čudesno spasio uništenu ljetinu u Sinjskom polju i pala Sv. Nikole u župnoj crkvi u Zlarinu, po svojoj prilici iz istog doba, koju je vjerojatno dala naslikati mjesna bratovština Sv. Nikole iz zahvalnosti za spašeni brod zlarinskih pomoraca.

N. Blašković, Pala Sv. Paulina između Sv. Katarine i Sv. Jeronima, Sinj, franjevačka crkva

N. Blašković, Altar piece representing Saint Paulinus between St. Catherine and St. Jerome, Sinj, Franciscan church

Bilješke

1

K. Prijatelj, *Pala Sv. Paulina u franjevačkoj crkvi u Sinju*, »Kačić«, XXV, Split, 1993. (posvećen fra K. Jurišiću), str. 619–624.

2

K. Stošić, *Sela šibenskog kotara*, Šibenik, 1941, str. 187.

N. Blašković, Pala Sv. Nikole, Zlarin, župna crkva
N. Blašković, Altar piece with St. Nicholas, Zlarin, Parish church

Summary

Kruno Prijatelj

Two Altar Pieces by N. Blašković

The article deals with two altar pieces by N. Blašković; the first representing Saint Paulinus between St. Catherine and

St. Jerome in the Franciscan church in Sinj, painted in 1803, as an expression of gratitude towards this rarely represented saint the parish church on the island of Zlarin, possibly commissioned by the local fraternity of St. Nicholas grateful for the salvation of ship of Zlarin seamen.